

FAKTA- ARK

MUSEET FOR SAMTIDSKUNST

MUSEET FOR SAMTIDSKUNST

Som en av landets største eiendomsaktører og eiendomsbesittere har Statsbygg et stort ansvar for å sikre og bevare de nasjonale verdiene som våre verneverdige eiendommer og kulturminner representerer.

I 2009 markeres Kulturminneåret med arrangementer over hele landet. Dagliglivets kulturminner er temaet. Mange mennesker har sitt daglige virke i verneverdige bygninger som Statsbygg forvalter.

Velkommen til Statsbyggs eiendommer i Kulturminneåret!

FAKTA

Byggeår: 1906
Arkitekt: Ingar O. Hjort
Adresse: Bankplassen 4, Oslo
Bruk: Museet for samtidskunst

Eies og forvaltes av Statsbygg på vegne av staten.

HISTORIKK

Stortinget vedtok i 1896 at hovedsetet for Norges Bank skulle flyttes fra Trondhjem til Kristiania. Tidligere lå et avdelingskontor på Bankplassen 3, det nåværende Arkitekturmuseet. Et nytt bankbygg ble besluttet oppført og arkitekt Ingvar O. Hjorth vant den prestisjefylte arkitektkonkurransen. Byggingen startet i 1902, og i 1906 var den nye bankbygningen for Norges Bank ferdig på Bankplassen 4.

Da Norges Bank flyttet inn i nye lokaler ble Bankplassen 4 ledig for kulturformål. Statsbygg overtok eiendommen i 1985. Etter en del ombygginger og oppgraderinger ble bygningen ferdigstilt i 1989 og Museet for samtidskunst kunne flytte inn. Museet åpnet for publikum i 1990.

VERNET

Museum for samtidskunst er regulert til spesialområde bevaring etter pbl § 25.6 og er oppført på Byantikvarens gule liste. Bygningen behandles i praksis som om den er fredet.

JUGENDSTIL OG NORSKE MATERIALER

Befolkningøkningen i byene på 1800-tallet førte til større behov for bygninger som sykehus, skoler, banker og teatre. Disse ble ofte oppført i

karakteristiske byggestiler, og det nye hovedsetet for Norges Bank er et godt eksempel på den tidens bankbygninger i jugendstil.

Det var grunnleggende for denne stilepoken at håndverksarbeidet skulle være av ypperste klasse, og at interiørene gjerne skulle ha dekor inspirert fra naturen. Man skulle skape et komplett kunstverk ved å utsmykke og formgi ikke bare selve rommet, men også møbler, armaturer og annet utstyr. I Museet for samtidskunst vises dette ved at det er brukt påkostede materialer. Fasadene er kledd inn med syenitt fra Larvik, hovedinngangsdøren er i bronse og takrenner og nedløpsrør i kobber.

Nye materialer som jern og glass ble brukt i drivhus under 1800-tallet, men er også brukt i bankbygningen. Jern forsterker vegger og gulv samt danner et rammeverk i taket i ekspedisjonshallen. For å få inn lys i rommet ble det satt inn matt glass.

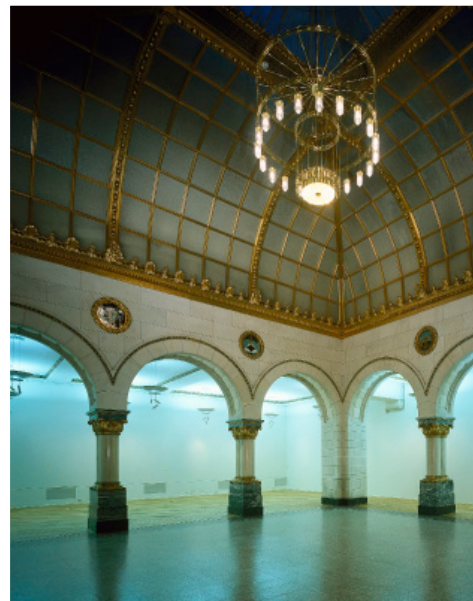
Det ble brukt mye norsk stein i interiøret. Marmor, granitt, porfyr og kleberstein er plassert side ved side, og viser det imponerende nivået den norske steinindustrien hadde nådd på denne tiden.

Et gjennomgående symbolelement i bygningen er en firkantet spiral som gjentas i marmor i brystningen på trappen opp til andre etasje, på møblenes messingsbeslag og i dørhåndtak og vindusvridere. Sammenlignet med datidens arbeidsplasser var bankbygningen av høy standard med god plass og lyse lokaler.

VISSTE DU ...?

... at det på 1890-tallet kom i bruk et nytt bygningsmaterial, jernbetong? Jern ble innmurt i sement og det overraskende tynne og sterke materialet ga nærmest ubegrensede muligheter til fritt å forme søyler, hvelv og buer foruten bjelkelag og vegger.

... at renessansepalass og basarer ble brukt som forbilder til Norges Bank? Den konvensjonelle palassformen og dens piano nobile - bygningens mest fornemme rom, plassert i 2. etasje, hevet over gatens bråk og lukter - passet utmerket til direksjonssalen i

andre etasje med adkomst via en monumental hovedtrapp. Ekspedisjonshallen består av en stor overdekket gård omgitt av søylerekker lik basarer man kan finne i utlandet.

... at Norges Bank ble prydet med stiliserte symboler for de viktigste næringsveiene i landet? Bølgende vann, sagflaten på trestammer og spisse fjelltopper kan ses i inngangshallen og trappen opp til første etasje. I ekspedisjonshallen er det satt opp porselensmedaljonger fra Egersund med motiver fra norsk næringsliv; skogsbruk, kvegavl, industri, vitenskap, fiskeri og skipsfart.

Kilde

Kari Hoel: Monumentalarkitektur i Oslo - fra Kongens slott til kunnskapens tempel (2008).

KONTAKTINFO

Spørsmål om eiendommen kan rettes til forvalter Tor S. Rugsveen tlf: 92 02 60 34.

Statsbygg markerer Kulturminneåret med arrangementer på eiendommer over hele landet - du finner program på våre nettsider:

www.statsbygg.no

UTGIVER

Statsbygg
September 2009
Opplag: 200
Foto: Teigens Fotoatelier AS/Statsbygg